

Bu proje Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.
This Project is co-funded by the European Union and the Council of Europe.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**CEZA ADALET SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ
İHLALLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN YARGI MENSUPLARININ KAPASİTESİNİN ARTIRILMASI ORTAK PROJESİ**
**STRENGTHENING THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM AND THE CAPACITY OF JUSTICE PROFESSIONALS
ON PREVENTION OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS VIOLATIONS IN TURKEY**

**GENEL SORUŞTURMA VE MÜRACAAT SAVCILARI
SAVCILIK UYGULAMALARI HAKKINDA GENEL BİLGİLENDİRME**
MURAT KÖKSAL
CUMHURİYET SAVCISI

GENEL SORUŞTURMA VE MÜRACAAT SAVCILARI SAVCILIK UYGULAMALARI HAKKINDA GENEL BİLGİLENDİRME

Genel Olarak Soruşturma: Őikâyet, ihbar veya başka bir Şekilde bir suçun iŐlendiĐi izlenimini veren bir durumu öğrenen Cumhuriyet Savcısının yaptığı araŐtırma iŐlemlerinin tamamıdır.

Cumhuriyet Savcısı; Suç iŐlendiĐi haberinin kendisine ulaŐtıĐı anda devlet adına doğrudan doğruya ya da emrindeki adli kolluk yani polis ya da jandarma görevlileri aracılığıyla gerekli soruşturma iŐlemlerini yürütür.

Soruşturma, Kanuna göre yetkili mercilerce suç Őüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geŐen evreyi de ifade etmektedir.

Cumhuriyet BaŐsavcılıĐımız tarafından yapılan tüm soruşturma işlemleri; kural olarak **gizli, yazılı ve hızlılık** üzerine kuruludur. Cumhuriyet Savcısı soruşturma aŐamasını yürüten temel adli makamdır.

Cumhuriyet BaŐsavcılıĐımız olarak soruşturma iŐlemlerini yürütürken gerektiğinde Yasa'nın bize tanıdığı **koruma tedbirlerinden** yararlanmaktayız.

Koruma Tedbirleri; Ceza yargılaması faaliyetinin sağlıklı şekilde yapılabilmesi için kesinleşmiş mahkeme kararından önce bireyin bazı temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanmasıdır. Amaç, maddi gerçeğe ulaşmak olduğu için koruma tedbirleri **araçtır, geçicidir**, hedeflenen amaçla **orantılı** olmak zorundadır. Koruma tedbirlerini kısaca açıklayacak olur isek;

***Yakalama;** Suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli iz, emare ve delil bulunan kişinin gözaltına alma işlemlerinden önce özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasını ifade eder.

***Gözaltına Alma;** Kanunun verdiği yetkiye göre, yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanması amacıyla, yetkili hâkim önüne çıkarılmasına veya serbest bırakılmasına kadar kanunî süre içinde sağlığına zarar vermeyecek şekilde özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanıp alıkonulmasını ifade eder. Bu süre normal şartlarda yakalanma anından itibaren 24 saattir.

***Tutuklama;** Hâkim veya mahkeme kararıyla, Yasada belirtilen şartların sağlanması ile şüpheli veya sanık hakkında işlediği iddia edilen suç ile ilgili henüz kesin karar verilmeden evvel özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanmasıdır. Tutuklama koruma tedbirleri arasındaki en ağır tedbirdir.

***Adli Kontrol;** Bir tutuklama sebebinin varlığı halinde, soruşturma ve kovuşturma aşamasında birtakım hak kısıtlayıcı tedbirler öngörmek suretiyle şüpheli veya sanığın kontrol altında bulundurulmasına yönelik bir tedbirdir.

***Arama;** Suç şüphesi altındaki kişilerin yakalanabilmeleri ve suç delillerinin ele geçirilmesi amacıyla konutta, işyerinde, başka kapalı ya da açık alanlarda ve bizzat şahısların üzerlerinde yapılan inceleme faaliyetidir.

***Elkoyma;** Suçun konusu olan, suçta kullanılan ya da suçtan kaynaklanan bir eşyanın geçici olarak devletin hâkimiyeti altına alınmasıdır. Yine;

*İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması

***Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme** de koruma tedbirleri arasındadır. Bu genel açıklamalardan sonra Müracaat ve Suçüstü Savcılığında bahsetmek istiyorum.

Müracaat Savcılığı; Ceza soruşturması gerektiren durumlarda adliyenin vatandaşa açılan kapısıdır. Yani sizler, olayın mağduru ya da şikâyetçisi olarak yapacağınız ihbar ve şikâyetlerin adliyedeki ilk muhatabı Müracaat Savcılığıdır.

İhbar ve şikâyetler, olayın gerçekleştiği yer polis ya da jandarma karakoluna gidilerek yapılabileceği gibi bizzat Müracaat Savcılığına gelinerek de yapılabilir.

Müracaatta bulunurken yanınızda yazılı bir dilekçenin olması şart değildir sözlü olarak meramınızı anlatabilirsiniz, zaten tutanağa bağlanan beyanınızla başvurunuz resmileştirilecektir ancak yanınızda resmi bir kimliğin bulunması gerçek müracaatçının tespiti açısından şarttır.

Ceza soruşturmasını gerektirecek her konuda müracaatta bulunulabilir.

Şikâyetçinin, mağdurun ya da olayın şüphelisinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet Savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesi **ifade alma** olarak tanımlanmaktadır.

Suçüstü halinde ya da gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ya da ifade sırasında ortaya çıkan aciliyet arz eden durumlarda Müracaat ve Suçüstü Savcılığı olarak yargı yetki alanımızdaki kolluk yani emrimizdeki polis ya da jandarma görevlilerine olayın mahiyetine uygun yazılı hale getirilmek üzere;

Ŗüpheli ifadesinin alınması, tanık araştırması yapılıp var ise dinlenmesi, kamera görüntüsü araştırılması var ise çözümlenerek tutanağa aktarılması, adli raporlar ve alkol raporunun alınması, olay yeri incelemesinin ve görgü tespit tutanağının hazırlanması gibi her bir suç içeriğine ve tipine uygun iş ve işlemlerin yapılması için sözlü talimatlar vermekteyiz.

Yine gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Yasal süresi içinde Sulh Ceza Hâkimliği onayına sunulmak üzere kan-idrar örneğinin alınması, arama-el koyma işlemlerinin yapılması içinde yazılı talimatlar vermekteyiz.

Gözaltı işlemi gerektiren olaylarda ise Ŗüpheli ile birlikte soruşturma evrakının gözaltı süresi geçirilmeden en hızlı Ŗekilde Savcılığımızda hazır olmasını sağlamaktayız.

Gözaltına alınıp kollukta işlemleri tamamlanan kişi Cumhuriyet Başsavcılığı Suçüstü Bürosuna ivedi Ŗekilde getirilir. İfadesi sonrası mevcut deliller, işlediği suçun niteliği ve cezası göz önüne alınarak Cumhuriyet Savcısı kararıyla kişi ya serbest bırakılır ya da Tutuklanması veya Adli Kontrol Tedbirlerinin uygulanması için Sulh Ceza Hâkimliğine sevk edilir.

Yasa'mıza göre; vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenenler hariç olmak üzere hapis cezasının üst sınırı iki yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama kararı verilemez. Bazen tutuklamanın işlenen fiile göre ağır olacağı ya da daha farklı mağduriyetlere yol açacağı kanaatine varıldığında tutuklama yerine eyleme uygun hakkaniyetli bir adli kontrol tedbirinin uygulanması Sulh Ceza Hâkimliğinden talep edilebilir.

Örneğin; Adam Öldürme, Çocuğun Cinsel istismarı, Uyuşturucu Madde Ticareti, Yağma gibi suçlarda olayın mahiyetine göre tutuklama talebi öncelikli olarak düşünülürken, Alkolün Etkisindeyken Araç Kullanma, Kasten Mala Zarar Verme, Hakkı Olmayan Yere Tecavüzde Bulunma gibi suçlarda olayın mahiyetine uygun adli kontrol tedbiri öncelikli olarak düşünülmektedir.

Tutuklanan kişinin cezaevini sevk işlemleri Suçüstü Büromuzca yapılmaktadır.

Gözaltı işlemi gerektirmeyen olaylar için verilen talimatlar eksiksiz bir şekilde kollukça yerine getirilerek evrakın gecikmeksizin Büromuza intikalini sağlanmaktadır.

Büromuza ulaşan dosyalar soruşturma ve ihbar numarası aldıktan sonra aynı günün sonunda suçun tipine göre Cumhuriyet Başsavcılığımızın iş bölümünde belirlenen “Devlete Karşı Suçlar Bürosu, Memur Suçları Bürosu, Uyuşturucu ve Kaçakçılık Suçları Bürosu, Bilişim ve Dolandırıcılık Suçları Bürosu, Çocuk, Aile ve Cinsel Suçlar Bürosunda görevli ya da genel suçlara bakmakla görevli Cumhuriyet Savcılarına otomatik tevzi yöntemiyle dağıtılır.

Dosya dağıtımı sonrası ilgili Cumhuriyet Savcısı evrakta eksiklik görür ise soruşturma kapsamında evrakın eksiklerini giderir ve kamu davası açmaya yeter delil elde edilememiş ise dosyayı kovuşturmaya yer olmadığı kararıyla neticelendirir.

Dosyanın sahibi Cumhuriyet Savcısı kamu davası açmak için yeterli delil elde etmiş ise iddianame düzenleyerek kamu davası açar, bu davaya iddia makamı olarak katılıp davayı devlet adına takip eder, verilen mahkeme kararının usul ya da Yasaya uygunluğunun denetimi için gerektiğinde üst Kanun yollarına başvurur ve kesinleşen kararları da yine devlet adına infaz eder.

Sayın Genel M¼d¼r¼m Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı olarak yıllık yaklaşık 22.000 adet soruşturma, 2000 adet ihbar dosyasıyla adli olayların soruşturmasını y¼r¼t¼yoruz.

Beni dinlediğiniz için teřekk¼r ediyorum.